

Стенографски дневник

на

4. заседание

Петък, 9 ноември 1950 г.

Открито в 15 ч. 5 м.

Председателствувал председателят Фердинанд Козовски.

Секретари: Крум Терзиев и Георги Арачийски.

СЪДЪРЖАНИЕ

Допълнение на дневния ред	111	Стр.	
Дневен ред:			
Законопроекти:			
1. За защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост. (Приемане)	112		
Говорили: министър д-р Минчо Нейчев	112		
Стоян Точев.	114		
министър Ради Найденов	115		
2. Създаване на фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството. (Приемане)	117		
3. За изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите. (Приемане)	118		
Говорили: Борис Вапцаров	119		
4. Решение за избиране на съдии за Върховния съд на Народната република. (Приемане)	120		
5. Законопроект за преобразуване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв. (Приемане)	121		
6. Приемане оставката на члена на Президиума на Народното събрание Георги Михайлов Добрев и избиране на нов член на Президиума на Народното събрание	121		
7. Предложение на председателя на Министерския съвет	122		
Закриване на втората редовна сесия	122		

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другарки и другари народни представители! Присъствуват необходимото число народни представители. Откривам заседанието.

В Бюрото на Народното събрание са постъпили: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите.

Предложение от министъра на правосъдието за избор на съдии за Върховния съд.

В миналото заседание Народното събрание прие дневния ред за днешното заседание. Превид на това, че е постъпил нов законопроект и предложение и тъй като няма постъпили досега други, то Бюрото на Народното събрание, като изхожда и от това, че заседанията на сесията трябва да завършат и приключат днес, предлага да бъдат включени в дневния ред за днешното заседание на Народното събрание следните точки:

1. Разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите, и

2. Разглеждане предложението на министъра на правосъдието за избор на съдии за Върховния съд.

Предложението на Бюрото е в съгласие с чл. 8, ал. 1 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, според който Народното събрание определя дневния си ред и следователно то може да допълни веднъж приетия си дневен ред.

Който от другарите народни представители и представители е съгласен в дневния ред на Народното събрание, определен за днешното заседание, да бъдат включени следните точки, а именно: първо, разглеждане законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите като точка четвърта, а предложението за избор на съдии за Върховния съд като точка пета. В такъв случай точка 4 и 5 от приетия в миналото заседание дневен ред да станат: точка четвърта — точка шеста, и точка пета — точка седма.

Въз основа на това предложение предлагам на гласуване дневния ред за днешното заседание на Народното събрание, както следва:

1. Законопроект за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост.

2. Законопроект за преобразуване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв.

3. Законопроект за създаване на фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството.

4. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите.

5. Предложение за избор на съдии за Върховния съд.

6. Приемане оставката на члена на Президиума на Народното събрание Георги Михайлов Добрев и избиране на нов член на Президиума на Народното събрание.

7. Предложение на председателя на Министерския съвет, който от другарите народни представители и народни представители е съгласен дневният ред за днешното заседание на Народното събрание да бъде в така установения ред, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Другари и другарки народни представители! Минаваме към точка първа от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост

Има думата дежурният секретар Крум Терзиев да прочете законопроекта.

Секретар Крум Терзиев: (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост

Другари народни представители! В Народната република България държавната и кооперативната социалистическа собственост е главна опора за развитието на народното стопанство и за построяването на социализма. Тя е основа за мощта на родната и източник за благоденствие и непрекъснато повдигане на материалния и културен уровень на трудещите се. Всеки гражданин на Народната република България е длъжен да съдейства за запазването, укрепването и развитието на държавната и кооперативната социалистическа собственост.

В преходния период към социализма, когато класовата борба се изостря и когато остатъците от миналото не са още изживени и продължават да оказват отрицателно влияние върху нашия стопански живот, държавната и кооперативната социалистическа собственост е особено застрашена от посегателства.

Това налага да се вземат законодателни мерки за запазване на тази собственост, както повелява чл. 8 от Димитровската конституция.

Предлаганият законопроект предвижда такива мерки от наказателноправен характер, и то както срещу преки посегателства върху обществените имуществата, така и срещу престъпни прояви, които спъват правилното управление на стопанската дейност на страната. С тези мерки се обезпечава ефикасна закрила на тези обществени имуществата в страната и се

създават условия за спокойно развитие на народното стопанство.

Като излагам горното, моля, другари народни представители, да обсъдите предлагания законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Министър на правосъдието: **Р. Найденов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за защита на държавната и кооперативна социалистическа собственост

1. Задачата на настоящия закон е да защити неприкосновеността на държавната и кооперативната собственост, която е основа на народнодемократическия строй в Народната република България и опора на държавата в развитието на народното стопанство към социализма.

Основно задължение на всеки гражданин на Народната република България е да пази и да съдействува за укрепването и разрастването на държавната и кооперативната социалистическа собственост. Ония, които посяга на тази собственост, се смята враг на народа.

2. За кражба на държавно или кооперативно имущество наказанието е строг тъмничен затвор до 10 години.

За кражба на такова имущество наказанието е строг тъмничен затвор до 15 години:

- 1) ако кражбата е в големи размери;
- 2) ако откраднатата вещь е от особено голямо значение;
- 3) ако откраднатата вещь не е под постоянен надзор, като земеделски произведения, оръдия, машини, добитък и др., оставени на полето, пътни знаци и пр.;
- 4) ако кражбата е извършена от организирана група и
- 5) ако кражбата е извършена от длъжностно лице, което се е възползвало от служебното си положение.

За присвояване по предходните алинеи, извършена чрез сила или заплашване, наказанието е строг тъмничен затвор не по-малко от 10 години.

В маловажни случаи по ал. I и по точки 3 и 5 на ал. II наказанието е тъмничен затвор до 3 години.

3. За обсебване на държавно или кооперативно имущество наказанието е строг тъмничен затвор до 5 години.

В маловажни случаи наказанието е тъмничен затвор до 3 години.

4. Присвояването на пари или на други вещи от длъжностно лице, връчени му в това качество или поверени му да ги пази или управлява, се наказва със строг тъмничен затвор до 15 години.

Наказанието е строг тъмничен затвор от 5 до 15 години, ако длъжностното лице, за да осуети или затрудни откриването на деянието, подправи или унищожи документи или книжа, отнасящи се до присвоените вещи, или ако то извърши освен присвояването, и друго престъпление, което е свързано с него.

За присвояване по предходните алинеи в особено важни случаи наказанието е доживотен строг тъмничен затвор или смърт.

За присвояване по ал. ал. I и II в маловажни случаи наказанието е тъмничен затвор до 3 години.

5. За унищожаване, повреждане, разпиляване или разточителство на държавно или кооперативно имущество наказанието е строг тъмничен затвор до 10 години, ако не е предвидено друго по-тежко наказание.

Ако деянието е извършено от длъжностно лице или от лице, на което вещта е дадена за работене, ползуване или служене, наказанието е строг тъмничен затвор до 15 години.

В маловажни случаи по предходните алинеи наказанието е тъмничен затвор до 3 години или глоба до 100 000 лв.

Ако деянието по предходните алинеи е извършено по непредпазливост, наказанието е тъмничен затвор до 2 години или глоба до 50 000 лв.

6. За палеж на държавна или кооперативна сграда, на земеделски произведения или инвентар, машини, гора, мост, рудник или други имущества от значителна стойност наказанието е строг тъмничен затвор от 5 до 15 години, а в особено тежки случаи — смърт.

Ако деянието е извършено по непредпазливост, наказанието е строг тъмничен затвор до 5 години.

7. Който знае, че се върши или че е извършено някое от предвидените в този закон престъпления и не съобщи за това на властта, се наказва с тъмничен затвор до 2 години или с глоба до 50 000 лв., но не с по-тежко наказание от предвиденото за самото престъпление.

8. За престъпления по чл. чл. 2, ал. ал. I, II и III, 3, ал. I, 4, ал. ал. I, II и III, 5, ал. ал. I и II и 6 ал. I съдът лишава виновния от правата по чл. 30 от Наказателния закон и постановява конфискация на цялото или на част от имуществото му.

9. Делата по този закон се гледат по реда на бързото производство — глава II, книга VI, от Закона за наказателното съдопроизводство.

10. Чл. чл. 315-а, 381, т. 2, 421 и 422 от Наказателния закон се отменят.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата докладчикът на законодателната комисия др. Георги Кулишев.

Докладчик Георги Кулишев: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия разгледа законопроекта и не счете за нужно да направи в него никакви изменения.

Комисията предлага да одобрите законопроекта в този вид, какъто той бе одобрен от Министерския съвет и прочетен тук. (В заседателната зала на Народното събрание влиза председателят на Министерския съвет др. Вълко Червенков, посрещнат със ставане на крака и бурни ръкопляскания).

Председател Фердинанд Козовски: По законопроекта са записани да се изкажат от името на парламентарната група на Българската комунистическа партия др. Минчо Нейчев и от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз народният представител Стоян Тончев.

Давам думата на министъра на външните работи др. Минчо Нейчев.

Министър д-р Минчо Нейчев: (От трибуната. Посрещнат с ръкопляскания.) Другари и другарки народни представители! Внесеният от министъра на правосъдието законопроект за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост е не само навременен. Трябва да се признае, че той идва с голямо закъснение. След приемането на Димитровската конституция най-главната задача на нашето законодателство беше, първо, да приведе в съответствие с новата конституция всички съществуващи закони и, второ, да предприеме редица нови законодателни мероприятия, които да улесняват законното провеждане на основните реформи в общественото и стопанското преустройство на нашата страна в духа на конституцията, т. е. по пътя на изграждането на социализма.

На първо място в това направление трябваше да бъде узаконена защитата на държавната и кооперативната собственост, която на днешния етап от развитието на обществено-стопанското устройство на нашата страна е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство по пътя на социалистическото строителство и като такава трябва да се ползва от особено ната закрила на закона.

Като единствено оправдание за закъсняването на този законопроект може да се посочи само обстоятелството, че с цел да бъде осъществена по-ефикасна защита на държавната и кооперативната собственост бяха предприети редица изменения и допълнения в текстовете на общия Наказателен закон. Крайно наложително е обаче да се създаде специален закон за защита на обществената собственост у нас, за да може да се създаде по-голяма системност и главно за да може законът по-внушително да изиграе своята възпитателна роля върху цялата наша общественост. Задачата на закона не е само да удари с всичката строгост на своя авторитет класовия враг, който би се опитал да унищожава, да поврежда или да спъва укрепването и развитието на обществената собственост, но наред с това да допринесе за превъзпитанието на трудещите се да пазят държавната и кооперативната собственост като своя общонародна собственост, върху която единствено е възможно да се изгради свободата и независимостта на нашата страна и благоденствието на целия народ. «Основа на нашия строй, казваше др. Сталин още преди приемането на Сталинската конституция, се явява обществената собственост, тъй както основа на капитализма е частната собственост. И ако капиталистите са провъзгласили частната собственост за свещена и неприкосновена и с това са успели на своето време да укрепят капиталистическия строй, то ние, комунистите, толкоз повече сме длъжни да провъзгласим обществената собственост за свещена и неприкосновена, за да закрепим с това новите социалистически форми на стопанството във всички области на производството и търговията.»

Капиталистите от всички страни и техните писатели възхваляваха частната собственост и личния интерес като единствен стимул за развитието на производството, като единствена основа за благополучието на всеки човек. Искан ли да успееш, уха те, съществува само един път: надявай се само на себе си, с пот на челото трупай частна собственост и тя ще ти открие пътя към твоето благополучие. В същност се оказа, че частната собственост е опора само за капиталистите и помещиците, които успяваха чрез нея да подчинят под своята власт трудещите се маси и да ги експлоатират.

Буржоазните конституции, каквито и форми да са приемали, са били винаги юридическо отражение на буржоазната диктатура. В тяхната основа винаги са лежали принципите на капитализма. Основният въпрос на всички конституции, въпросът за собствеността на средствата за производство, у тях се разрешава чрез обявяването на частната собственост за свещена и неприкосновена като основа на цялото обществено-стопанско устройство. Според чл. 67 от Търновската конституция частната собственост беше обявена за неприкосновена. Това основно положение е намерило своето по-нататъшно развитие в обикновеното законодателство в духа на тази конституция, т. е. в духа на капиталистическите принципи. Това означава, че частната собственост трябва да бъде не само защищавана от закона, но че тя трябва да получи всеотрадна подкрепа и поощрение, тъй като тя е и трябва да бъде душата и вътрешния стимул на всяка стопанска дейност.

Без да се стеснява, буржоазията обявяваше своето капиталистическо благосъстояние за благосъстояние на цялата нация и изискваше от държавата да оградя с всички възможни грижи, да създаде всички възможни улеснения и поощрения на частната капиталистическа инициатива, даже и тогава, когато беше очевидно, че трудещите се маси трябва да заплатят това със своя

та мизерия и изграждане. Достатъчно е да си припомним за-
кона за поощрение на местната индустрия и особено митничес-
ката политика на всички буржоазни правителства у нас и нався-
къде в капиталистическия свят.

В пълна противоположност на буржоазните конституции е
изградена съветската конституция, в основите на която са лег-
нали принципите на социализма. Това означава, че на мястото
на ликвидирания частна собственост на средствата за производ-
ство и експлоатацията на чуждия труд съветската конституция
узаконява социалистическата собственост на средствата за про-
изводство и ликвидирания на експлоатацията на чуждия труд.
В чл. 4 на съветската конституция се казва: «Икономическата
основа на Съветския съюз са социалистическата стопанска си-
стема и социалистическата собственост върху оръдията и сред-
ствата за производство, сложени се като резултат от ликвида-
цията на капиталистическата стопанска система, отменяването
на частната собственост върху оръдията и средствата за произ-
водство и премахването на експлоатацията на човек от човека.»

Както виждате, тук всичко е ясно. Никакви съмнения и коле-
бания не могат да съществуват. Частната собственост върху
средствата за производство е напълно ликвидирана. Основа на
цялото обществено-стопанско устройство на страната е социали-
стическата собственост. От нейното укрепване и разширяване
зависи благосъстоянието на целия народ. А оттук пък следва,
че който посегне върху тази общонародна собственост, всеки,
който пречи на нейното укрепване и развитие, се явява враг на
народа.

По какъв начин нашата Димитровска конституция разре-
шава основния въпрос на всички конституции, въпроса за соб-
ствеността на оръдията и средствата за производство?

Очевидно в това отношение нашата конституция не можеше
да се изравни със съветската конституция. Тя не можеше, без
да престане да бъде действителна конституция, да стражи в себе
си социализма, тъй като социализмът все още не е построен
в нашата страна, ние сега строим неговите основи. Тя не можеше
да отрази ликвидирания на частната собственост върху сред-
ствата за производство, тъй като частната собственост върху
средствата за производство все още съществува в нашата
страна.

Разрешението на основния въпрос за собствеността на оръ-
дията и средствата за производство е дадено в чл. 6 на нашата
конституция, според който средствата за производство в Народно-
та република България принадлежат на държавата (общона-
роден имот), на кооперациите или на частните физически или
юридически лица.

Това означава, че нашата конституция узаконява еднове-
ременно съществуване на държавната, кооперативната и частната
собственост върху средствата за производство.

Това би могло да породя съмнение, че нашата конституция е
съществено изостанала от съветската конституция и че тя е по-
близка до буржоазните конституции, които също така узаконя-
ват едновременно съществуване на трите вида собственост:
държавната, кооперативната и частната.

Това обаче е само на пръв поглед. Ако внимателно изучим
постановленията на глава II от нашата конституция, ще видим,
че като признава частната собственост и нейното наследяване и
я поставя под защитата на закона, едновременно с това тя уза-
конява възможностите за нейното ограничаване, постепенно
изтласкване и окончателно ликвидиране.

Най-същественото ограничение на частната собственост се
състои в това, че нейното използване е поставено изцяло в рам-
ките на държавния народностопански план.

Наред с това конституцията постановява, че никой не може
да упражнява правото на собственост във вреда на обществените
интереси. Забраняват се частните монополни съглашения и сдру-
жения, като картели, тръстове и концерни. Не се допускат
крупни земевладения в частни ръце. Законът определя размера
на земята, която частни лица могат да притежават, и т. н.

Но конституцията не само ограничава частната собственост, а
заедно с това тя посочва законните пътища за постепенното
стесняване на частния сектор за сметка на обществения. Така
частната собственост може да бъде отчуждена принудително за
държавна или обществена полза. Държавата може да национа-
лизира напълно или частично известни клонове или отделни
предприятия от промишлеността, размяната, транспорта и кре-
дита. Както е известно, това у нас е вече направено. Държа-
вата може да организира държавни земеделски стопанства. Тру-
довите кооперативни земеделски стопанства се насърчават и
подпомагат от държавата и се ползват с нейната особена
защита.

От всичко това става ясно, че нашата Димитровска консти-
туция отразява онай етап от развитието на общественото и стопан-
ско устройство на нашата страна, който се характеризира с пре-
минаването от капитализма към социализма. Тя закрепява по
законодателен ред твърдата воля и решимост на българския
трудещ се народ да унищожи до край капиталистическата соб-
ственост върху средствата за производство и да построи со-
циализма в нашата страна.

Реалните възможности за това у нас днес съществуват, за-
щото на власт е Отечественият фронт, в рамките на който са
обединени усилията на всички трудещи се хора в нашата земя,
които са страдали от капитализма и имат жизнен интерес в не-
говото унищожение; защото в първите редици на Отечествения
фронт стои българската работническа класа, заклет враг на

капитализма и най-сигурен негов гробокопател, и защото, най-
после, при решаването на тази задача нашият народ не ще бъде
сам, той ще има подкрепата на всички близки нему народи,
които по същия път вървят към осъществяването на социали-
зма, и преди всичко — на великия Съветски съюз, страната на
осъществения вече социализъм.

Всичко това обаче може да стане само по пътя на постепен-
ното стесняване и изтласкване на частната собственост и укреп-
ването и развитието на държавната и кооперативната собстве-
ност върху средствата за производство. Държавната и коопера-
тивната собственост е основа и опора не само на построения, но
и на строящия се социализъм. Не е възможно построяването на
социализма без все по-голямото укрепване и разширяване на
обществената собственост за сметка на частната.

Трябва да отбележим, че държавни предприятия у нас съще-
ствуват и преди 9 септември. Такива бяха например железни-
ците, някои мини, пощите, телеграфите, Народната банка и
някои други, които представляваха държавния сектор в народ-
ното стопанство. Като най-висша форма на обществено произ-
водство, държавният капитализъм представлява онай организа-
ция на производството, която позволява с най-малко сътресения
да се премине към социализма. Още Ленин казваше, че дър-
жавно-монополистическият капитализъм представлява най-пълна
материална подготовка към социализма, неговото предверие.
Той особено подчертаваше, че не съществуват никакви меж-
динни стъпала между държавния капитализъм и социализма.

У нас преминаването от капитализъм към социализъм се за-
почна именно от държавния сектор, от държавните предприя-
тия, и то още на другия ден след завземането на властта. Това
обаче съвсем не трябва да ни пречи да разберем дълбокото раз-
личие, което съществува между държавната капиталистическа
и държавната социалистическа собственост. Една стъпка само
е имало между тях, както казва Ленин, но тази стъпка е могла
да бъде премината само с един скок от едно качество към дру-
го, основно различни по своята икономическа същност.

Държавните предприятия при капитализма са подчинени на-
пълно на законите на капиталистическата икономика. От това
следва, на първо място, че отношенията им към работниците не
могат да се различават от тези на частните капиталистически
предприятия. Работниците в държавните предприятия бяха под-
ложени на същата експлоатация и бяха изложени на същата не-
сигурност за утрешния ден, както и работниците в частните
предприятия. Те имат само тази «привилегия», че са служи-
тели на държавата и като такива са лишени от правото да се
бунтуват срещу експлоатацията, на която са подложени.

От това следва на второ място, че държавните предприятия
при капитализма имат предназначението не да служат на на-
рода за издигане уредна на неговия живот, а да обслужват
частно-капиталистическите предприятия, от една страна, и от
друга — да улесняват капиталистическата класа в усилията и
да крени своето господство. В обсега на държавния сектор вли-
зат само такива предприятия, които не са по силите на частните
капиталисти поради големите капитални, които са необходими за
тяхното обслужване, но които са необходими, за да могат да
функционират частните предприятия. Такива са железниците,
почтите и телеграфите, големите мини и др.

Предназначението на буржоазната държава е да служи на
частния капитал, като му създава необходимите условия за не-
говото процъфтяване, а не да го конкурира. Че държавните
предприятия имат предназначението да служат на частния ка-
питал, а не на народа, се вижда и от обстоятелството, че те
приключваха годишния си баланс без печалби, а много често и
със загуби. Това означава, че изсмуканият от работниците труд
е отишъл косвено в касите на частните капиталисти под фор-
мата на евтини електричество, ниски превозни тарифи, евтин кре-
дит и др.

С преминаването на властта от ръцете на едрите капиталисти
в ръцете на трудещите се начело с работническата класа се из-
мени основно характерът на държавните предприятия, а заедно
с това и на кооперативните предприятия, които представляват
също предверие на държавната общонародна собственост. От
капиталистически предприятия, които експлоатираха работни-
ците и служеха на частния капитал и на капиталистическата
класа за поддържане на нейното господство, те станаха пред-
приятия на народната държава и на кооперативните трудещи се,
които служат на народа за повишаване на неговото благоде-
ствие и за утвърждаване на неговата власт. От своя страна на-
родната власт, която почива изцяло на трудещите се и служи
изключително на техните интереси, провежда последователна
политика на все по-голямо стесняване и изтласкване на частния
сектор в производството и все по-голямото укрепване и разши-
ряване на държавния и кооперативния сектор, който стана в
нашата страна основа и главна опора на народната държава за
изграждането на социализма, към който с всичките си сили се
стреми целият трудещ се български народ.

Народът е живо заинтересуван в укрепването и развитието на
държавната и кооперативната собственост като негова общона-
родна собственост. Той е живо заинтересуван в бързото разви-
тие на производителните сили, в увеличаване производител-
ността на труда, което се постига чрез рационализацията на
производствения процес, разгарянето на социалистическото съ-
ревнование и укрепването на трудовата дисциплина. Народът
разбира все повече, че за повдигането на неговото благосъстоя-

ние е необходимо бързото увеличаване на капиталовложенията в държавното и кооперативното производство.

Но не трябва да си затваряме очите пред факта, че държавната и кооперативната собственост има още много врагове в нашата страна.

Класовият враг все още не е унищожен. Дотогава, докато той съществува, той ще се опитва да пречи на строителството на социализма в нашата страна. Той ще се опита да се настани в държавния апарат и да пречи на правилното му функциониране, ще се мъчи да се загнезди в предприятията, за да пречи на производството, било като спъва неговото правилно организиране, или чрез директното унищожаване или повреждане на производствените средства и материали. Той ще се опита да се загнезди в селското стопанство, за да пречи на образуването на трудовите кооперативни земеделски стопанства или да разлага образуваните вече такива. Необходима е постоянна, повсеместна бдителност от страна на трудещите се, за да се пресече възможността на класовия враг да спъва великото дело на трудещите се в нашата страна.

Но ние не трябва да си затваряме очите и пред другия факт, а именно, че някои измежду самите трудещи се все още не гледат на държавната и кооперативната собственост като на своя собственост, от която единствено зависи тяхното благосъстояние.

Безспорно е, че кражбите на държавно и кооперативно имущество, които не са рядко явление, не са дело само на класовия враг. Безспорно е, че някои работници, кооператори, служаци в държавните учреждения и други се отнасят с пренебрежливост към повереното им за работа или за пазене държавно или кооперативно имущество и хаят безразсъдно дадените им материали, занемаряват и повреждат машините и другите съоръжения, разточителствуват с държавните парични средства.

Трябва да бъде ясно на всички, че посегателството върху държавното и кооперативното имущество при днешните условия не се изчерпва само с неговото заграване. При условията на социалистическото строителство посегателството върху държавното и кооперативното имущество придобива много по-широко значение. Посегателство върху държавното и кооперативното имущество при днешните условия трябва да считаме всяко безстопанско отношение към възложената работа, всяко разточителство, небрежност, нехайно отношение към повереното имущество.

Да пазим и укрепваме общонародното имущество днес — това означава да работим за неговото непрестанно разширяване, да увеличаваме производителността на труда, да намаляваме коstumната цена на продуктите, да повишаваме тяхното качество.

Нашият трудец се народ е кръвно заинтересуван да пазим, да укрепим и да увеличава държавната собственост като свещена и неприкосновена, като основа и опора на строящия се социализъм у нас, като източник на мощта и независимостта на нашата страна, като източник на непрестанното повдигане нивото на стопанското и културно благоденствие на нашия трудец се народ.

Предназначението на разглеждания законопроект е да помогне за разрешаването на тази голяма задача. Законопроектът си поставя двойна задача.

Първата задача е да се удари с най-тежките наказания срещу опитите на класовия враг да унищожава или поврежда обществения имот и да пречи с това на социалистическото строителство. Законопроектът предвижда най-тежките наказания, които в особено важни случаи могат да стигнат до смъртно наказание — за кражба и обсебаване на държавно или кооперативно имущество, за злоупотреба с поверени надлъжностно лице държавни или кооперативни суми, за палел на държавни или кооперативни сгради, на земеделски произведения или инвентар, машини, гари, мостове, рудници или друго имущество от значителна стойност, за повреждане, разпилване, разточителство на държавно или кооперативно имущество. Във всички тези случаи законопроектът предвижда значително усилване на наказанието, когато престъплението е извършено от организирана група или от длъжностно лице.

Втората задача, която законопроектът си поставя и която е не по-малко важна, е да помогне на социалистическото превъзпитание на трудещите. Класовите врагове действуват съзнателно, те са смъртни врагове на социалистическото строителство и срещу тях не съществува друга мярка, освен тежката ръка на народното правосъдие, за да им се отнеме възможността да подкопават великото творческо дело на народа.

Наред с тях обаче има не малко добри трудещи се хора, които поради стари наслонени привички, поради слабо социалистическо съзнание се отнасят нехайно към възложената им работа, повреждат или разхищават повереното им държавно или кооперативното имущество — деяния, които, когато вземат по-масов характер, могат да се окажат много по-опасни, отколкото прякото съзнателно вредителство на класовите врагове. Към такива хора наказателните санкции на закона и издадените съгласно със закона присъди на народния съд трябва да оказват възпитателно въздействие върху тях, да пробудят у тях здравото работническо съзнание, че общото благо стои много по-високо от личното благо, че и в техен личен интерес е да пазят държавното и кооперативното имущество много по-старателно, отколкото биха се грижили за своето лично имущество.

Парламентарната група на Българската комунистическа партия ще гласува единодушно за законопроекта с убеждението, че той ще допринесе значително за запазването и укрепването на държавната и кооперативната социалистическа собственост, главно условие за изграждането на утрешна щастлива социалистическа България. (Ръкопляскания).

Председател Фердинанд Козовски: Давам думата на народния представител Стоян Тончев.

Стоян Тончев: Другарки и другари народни представители! Съгласно Демитровската конституция държавната собственост е основа на нашия народнодемократичен строй. С извършването на национализацията на индустрията, мините и банките през 1947 г. държавната собственост действително стана основен елемент в стопанското развитие на страната по пътя на социализма. Национализираните предприятия бяха реорганизирани, уедрени и разширени от държавата и започнаха да увеличават непрекъснато своята продукция за задоволяване нуждите на страната.

Държавата не се задоволи само с национализираните предприятия. Тя започва усилен строеж на нови големи предприятия за увеличаване и разширяване на нашето промишлено производство. Бяха построени големи заводи за земеделски машини, за химическо производство, за машини и съоръжения за народното стопанство, за стоки за широко потребление. Бяха построени много мощни електроцентрали, които увеличиха производството на енергия за индустрията и селското стопанство. Изгражда се огромен завод за химически торове, който ще преобрази нашето селско стопанство. В чест на 33-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция бяха завършени предсрочно и пуснати в експлоатация два големи авторемонтни завода. Всичко това се извършва при братската безкористна помощ на великия Съветски съюз и лично на др. Сталин.

Заедно с индустриалните предприятия нашата държава поевърху себе си изцяло вносната и износната търговия, както и търговията на едро и по-голямата част от търговията на дребно в страната. Отговаряйки на нуждите на трудещите се, държавата организира сама или подпомага организирането на социално-битовите и културни служби за обслужване на населението. Със Закона за едрата градска собственост държавата стана собственик на голям брой жилища и други сгради за обслужване жилищните нужди на населението.

Държавната собственост се стопанисва пряко от държавата чрез нейните предприятия на сомоздръжка или от народните съвети и техните стопански предприятия.

Заедно с бързото развитие на държавната собственост върви и развитието на кооперативната. Основна област за развитие на кооперативната собственост е селското стопанство. Благодарение на постигнатите успехи от съществуващите ТКЗС, на широката разяснителна работа, проведена във връзка с доклада на др. Вълко Червенков пред Втората национална конференция на ТКЗС, и на приетия на тази конференция примерен устав на същите, през тази есен се извърши великият прелом в нашето село. Към края на месец октомври тази година в страната са образувани около 2600 ТКЗС, в които са обединени 48% от селските домакинства и 44% от работната земя. Голяма част от наличния добитък е вече кооперативна собственост. Едрият земеделски инвентар е собственост на държавата и на кооперативните стопанства. Търговията на село е почти изцяло поета от кооперативните организации на селското население. Изкупването на държавните доставки става от държавните и кооперативните търговски и индустриални предприятия.

По този начин цялата промишленост и близо половината от селското стопанство се стопанисват от държавата и кооперативните. Ясно е при това положение голямото значение на държавната и кооперативната собственост за развитието на нашето народно стопанство и за задоволяване нуждите на нашата родина. Ленин и др. Сталин определят кооперативните предприятия в условията на диктатурата на пролетариата като един типни с държавните предприятия. При нашите условия на народнодемократично управление, което е форма на пролетарска диктатура, др. Вълко Червенков определя трудовите кооперативни земеделски стопанства като «създаващи се социалистически предприятия, които постепенно ще преодолеят остатъците на капитализма».

Държавните и кооперативните предприятия представляват социалистически форми на стопанска дейност. Държавната и кооперативната собственост са двете форми на социалистическа собственост, върху основата на които се изгражда социализмът в нашата страна. При огромното нарастване на социалистическата собственост в нашата страна грижите за нейното опазване представляват първостепенен дълг на държавата и обществото. Държавната и кооперативната социалистическа собственост трябва да бъде пазена, правилно използвавана, разумно поддържана и грижливо съхранявана от трудещите се, за да служи за разширяваща се основа на народното стопанство и да осигури растящото благоденствие на трудещите се.

Социалистическата собственост изисква съзнателно отношение към нея от страна на трудещите се, което се създава в процеса на социалистическото преустройство на нашето стопанство и на организирането труда на социалистически основи. Превъзпитанието на трудещите се в духа на социалистическите принципи осигурява непрекъснато подобряване стопанисването и пазенето на обществената собственост. Но социалистическата собственост има заклетни врагове, които не могат да бъдат обезвре-

дени по пътя на превъзпитанието. Остатъците на капиталистическата класа в града и особено в селото — кулаците — се опитват всячески да разстройват изграждащите се социалистически предприятия в страната, като прибегват до саботаж и вредителски действия върху социалистическата собственост. В последната кампания по прибиране на реколтата в редица места кулаците поставяха железа, камъни и други неща в снопите, за да повредят вършачките, и предизвикаха няколко пожара на снопи. Промъкналите се в изкупувателните организации кулашки и реакционни елементи се опитваха да саботират изпълнението на държавните доставки, като разстройваха приемателните пунктове, опитваха се да повредят събраните количества храни.

Вредителски действия се провеждат и в машинотракторните станции от промъкналите се в тях като трактористи собственици на едър инвентар и реакционери. В индустрията вредителство се проявява чрез разпиляване на материалите и горивата, чрез повреждане на продукцията, чрез похабяване на машините и саботаж. В търговския апарат се извършват съзнателни саботажки чрез неправилното разпределение на стоките и допускане на тяхното разваляне, чрез създаване на кръстосани превози.

Нашата народна власт, която ръководи страната по пътя на изграждане основите на социализма, не може да остави незащитена социалистическата собственост от действията на враговете. Тя не може да търпи престъпната немарливост на държавни и кооперативни служители при стопанисване на поверените им предприятия и съоръжения, собственост на държавата и кооперацията. Буржоазното право формално третираше еднакво частната и обществената собственост, а в действителност полагаше повече грижи за частната собственост, отколкото за обществената. В буржоазната държава основа на стопанския строй е частната собственост. Държавната собственост при капитализма обслужва изцяло частнособственическите интереси на капиталистическата класа. Държавната собственост се разграбва от частните капиталисти и увеличава техните капитали. Нашият народ най-добре знае как върху гърба на държавата и чрез кражба на държавна собственост и на държавни средства в миналото израснаха големи капиталистически състояния.

Народнодемократичната държава поставя за своя основа обществената собственост. Частната капиталистическа собственост се ликвидира. Личната трудова собственост се защитава като резултат от труда на гражданите, прилаган в социалистическите предприятия на държавата и на кооперацията. Заюва основната грижа на държавата е да защити държавната и кооперативната собственост от разхищение, посетателства и вредителства.

Във великия Съветски съюз още в дните непосредствено след Октомврийската революция се създадоха декрети за опазване на обществената собственост. През 1932 г., когато вече грамадната част от селското стопанство беше преустроена на социалистически начала и имашме 100% колективизация, се създаде специален Закон за защита на държавната и кохозната социалистическа собственост — закона от 7 август 1932 г. С декрета от 1947 г. съветската държава засили санкциите за опазване на държавната собственост.

В нашата страна до този момент нямаше специален закон за защита на социалистическата собственост. Бяха внесени само някои процедурни и тълкувателни промени в Наказателния закон, като квалификацията на престъпленията и размерите на наказанията оставаха едни и същи за частната и държавната собственост. Ето защо законопроекта на правителството за нов Закон за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост отговаря на една належаща нужда на нашето социалистическо строителство. Нашият народ трябва да се възпитава в духа на социалистическите принципи и да се внедрява в съзнанието му първостепенното значение на социалистическата собственост.

Трудещите се в нашата страна в своето огромно болшинство вече се научиха да пазят обществената собственост като своя, тъй като вече те съзнават, че върху тази обществена собственост градят своето благополучие и укрепват мощта на нашата родина. Имаме вече регистрирани повсеместни прояви на заострена бдителност от страна на трудещите се към действията на народните врагове и всевъзможните вредители.

Законът за защита на държавната и кооперативната собственост е едно ново оръжие в ръцете на държавата и трудещите се за борба срещу тези вредители и врагове. Користното използване на държавната и кооперативната собственост представлява сериозно престъпление при условията на изграждащото се социалистическо общество в нашата страна. Немарливото и престъпното отношение към държавната и кооперативната собственост трябва да се преследва като вредителство спрямо общонародните и държавни интереси. Особено сериозни мерки трябва да се вземат срещу враговете на народа, които се опитват да повредят, разрушават или опожаряват държавната или кооперативната собственост, за да разстройват народното стопанство и да спъват развитието ни по пътя на социализма.

В предлагания законопроект са уточнени престъпленията срещу държавната и кооперативната собственост и са определени размерите на наказанията, които се налагат на виновните. Кражбата, присвояването на пари и други държавни и кооперативни имущества, унищожаването, повреждането, разпиляването или разточителството, палежът на държавни и кооперативни сгради, на земеделски произведения и инвентар, машини, гори,

пътни съоръжения и други имущества от значителна стойност се наказват според размера на вредата и според значението на обекта със строг тъмничен затвор, като на виновниците се конфискува част или цялото им имущество. Делата по този закон се гледат по реда на бързото съдопроизводство.

Този законопроект, когато стане закон, ще допринесе за засилване респекта към държавната и кооперативната собственост и за предпазване на създаващата се социалистическа собственост от похабяване, разпиляване и повреждане чрез не съзнателни, небрежни и вредителски действия. Този закон ще послужи в ръцете на нашето правосъдие като щит срещу апетитите на класовия враг да похищава собствеността на нашето народнодемократично общество.

Широкото разясняване на закона всред трудещите се народни маси ще допринесе за внедряване на още по-силно социалистическо отношение към държавната и кооперативната социалистическа собственост и за изживяване на вредни капиталистически остатъци в съзнанието на трудещите се по отношение на обществената собственост. Задачата, която постави др. Вълко Червенков в доклада си пред Третата партийна конференция за премахване на разточителството, на користното използване, на небрежното отношение към социалистическата собственост, се конкретизира в съставения и предлагания от правителството законопроект за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост.

От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявявам, че одобряваме представения законопроект за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост и ще гласуваме единодушно за него. (Ръкоплескания)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата министърът на правосъдието др. Ради Найденов.

Министър Ради Найденов: Другарки и другари народни представители! Предложен е на вашето обсъждане и одобрение законопроектът за защита на държавната и кооперативната социалистическа собственост.

Този законопроект има много важно значение за нашето социалистическо строителство, защото с него се цели да се защити, закрепни и развие държавната и кооперативната собственост като най-важна и решаваща форма на обществена собственост у нас.

Социалистическата система на стопанството и социалистическата собственост на оръдията и на средствата за производство съставлява икономическата основа на Народната република България. Социалистическата собственост е източник на богатството, независимостта и мощта на родината и залог за благоденствието и културния напредък на всички трудещи се. Тя е условие за създаване и увеличаване на личната собственост на трудещите се.

Опирайки се на социалистическата собственост и преди всичко на държавната собственост, на съсредоточаването в ръцете на държавата командните висоти на народното стопанство, Народната република България успешно осъществява и ще продължава да осъществява индустриализацията на страната и колективизацията на селското стопанство и ще издигне нашата страна от изостанала стопански в напреднала индустриално-аграрна страна.

Социалистическата собственост на оръдията и средствата за производство е основа и на социалистическото планиране, основа на нашите народностопански планове, в краен резултат на които нашето стопанство се преустройва на социалистически основи, експлоататорските класи окончателно се ликвидират и се създава морално-политическото единство на нашия народ. Социалистическата собственост представлява реално обезпечение на системата на народнодемократическия обществен и държавен строй у нас.

Най-после върху базата на социалистическата собственост на оръдията и средствата за производство в Народната република България се осъществява социалистическия принцип за разпределение на богатата съобразно труда, отстранява се възможността за настъпване на стопански кризи и се ликвидира окончателно безработицата.

Всяки тия положения се извличат пряко от разпоредбите на нашата Димитровска конституция — членове 8 до 11. Чл. 8 гласи: «Общонародната собственост е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство и се ползува с особена закрила»; чл. 9: «Държавата подпомага и насърчава кооперативните сдружения»; чл. 10: «... Никой не може да упражнява правото на собственост във вреда на обществените интереси» и пр.

Кооперативната собственост се явява от еднакъв тип с държавната собственост. Тя е собственост на отделни обединения на трудещите се и се отличава от държавната само по степента на обобществяването.

Социалистическата собственост у нас включва в себе си основните средства за производство, като мините, всички подземни богатства, горите, водите, като източник на енергия, за оросяване и други, всички средства на железопътния, автомобилния, водния и въздушния транспорт, пощите, телеграфа, телефона, радиоразпръскването, заводите, фабриките, язовирите, банките, застрахователното дело, машинотракторните станции, сградите, държавните складове, търговията и др. В областта на земеделското производство също така се създават нови колективни

форми на стопанисване на земята, които откриват пътя към социализма за нашето село.

Изтъкнатото огромно значение на социалистическата собственост издига запазването на държавната и кооперативната социалистическа собственост в първостепенна задача на държавата и на трудещите се у нас. Основно задължение на всеки гражданин в Народната република България е да пази държавната и кооперативната собственост и да съдейства за укрепването и разрастването ѝ — чл. 93 от Димитровската конституция. Оня, който посяга върху тази собственост, посяга в същност върху основите на нашия нов обществен строй и затова трябва да се третира като враг на народа.

Тези положения са изразени ясно в чл. 1 на законопроекта.

Законопроектът предвижда значително строги наказания срещу престъпните посегателства върху държавната и кооперативната собственост. На първо място като особено опасна форма на посегателство върху тази собственост законопроекта посочва кражбата. За това престъпление чл. 2 от законопроекта предвижда наказание до 10 години строг тъмничен затвор. Във втората алинея на същия член са предвидени особено тежки форми на кражба, за които наказанието е строг тъмничен затвор до 15 години. Такива тежки форми на кражба са: случаите на кражба в големи размери, кражба на вещи от особено голямо значение за производството или за народното стопанство, кражба на вещи, намираща се под постоянен надзор, като земеделски произведения, машини и други, кражба, извършена от организирана група или от длъжностно лице, което се е възползвало от служебното си положение.

Още по-опасна форма на кражба е, когато тя е извършена със сила или заплашване — грабеж, за който законопроекта предвижда строг тъмничен затвор от 10 до 15 години.

Тези строги наказания са неоправдани за случаите на маловажни кражди и затова законопроекта предвижда за тези случаи по-леко наказание — тъмничен затвор до три години, с което се дава възможност на съда да наложи и по-леко наказание, когато обществената опасност от деянието е незначителна.

Друга форма, в която може да се изрази посегателството върху социалистическата собственост, е обсебването. В случая деецът присвоява държавни или кооперативни вещи, които са му поверени да ги пази и да си служи с тях. Санкции за тези случаи се съдържат в чл. 3 от законопроекта. Наказанията са: строг тъмничен затвор до 5 години, а в маловажни случаи — тъмничен затвор до 3 години. Разпоредбата се отнася предимно до частни лица, на които не се поверяват особено ценни държавни и кооперативни имуществата.

Обаче ако присвояването е извършено от длъжностно лице, на което обсебването държавно или кооперативно имущество е поверено да го пази или управлява в това си качество, престъплението представлява значително по-голяма обществена опасност и затова в законопроекта е предвиден особен състав в чл. 4 с наказание строг тъмничен затвор до 15 години.

Често пъти длъжностните лица, за да укрят тия престъпления, прибегват до фалшификация на документи и книжа, с което затрудняват откриването на деянието. Тук умисълът е проявен по-упорито и затова законопроекта предвижда в тези случаи по-тежко наказание — от 5 до 15 години строг тъмничен затвор.

Чл. 4 съдържа и по-строга санкция, а именно доживотен строг тъмничен затвор или смърт за присвояване в особено важни случаи, извършено от длъжностно лице.

Субекти на престъпление по чл. 4 могат да бъдат само длъжностни лица. Длъжностни лица по смисъла на законопроекта са касиерите, домакинните, магазинерите и други такива в държавните и кооперативните учреждения и предприятия, в държавните складове, в трудовите кооперативни земеделски стопанства, в машинотракторните станции и пр., както и изобщо служителите в държавните учреждения, кооперациите и предприятията.

Законопроектът в чл. 5 предвижда наказание строг тъмничен затвор до 10 години за случаите на унищожаване, повреждане, разпилване или разточителство на държавно или кооперативно имущество, и то ако в други закони не е предвидено по-тежко наказание. Имат се предвид престъпленията вредителство и саботаж по Наказателния закон.

Тук ще попаднат случаите не само на пряко повреждане или унищожаване на имота, но и изоставянето на същия без надзор и грижи за запазването му, което естествено е станало причина той да бъде повреден, разграбен или разпилан.

Това престъпление може да бъде извършено както умишлено, така и по непредпазливост. Законопроектът предвижда наказание и в случай на непредпазливост — тъмничен затвор до две години или глоба до 50 000 лева, понеже и това деяние представлява обществена опасност и съставлява нарушение на основното задължение да се пази социалистическата собственост.

Особено тежка и опасна форма на унищожение на имот представлява палежът. Затова законопроекта предвижда в чл. 6, ал. 1, наказание строг тъмничен затвор от 5 до 15 години, а в особено тежки случаи — смърт, за палеж на държавна или кооперативна сграда, на земеделски произведения или инвентар — снопи, оръдия и пр., на машини, гора, мост, рудник и други държавни или кооперативни имуществата от значителна стойност.

Но и палеж по непредпазливост представлява голяма обществена опасност и затова в ал. II на чл. 6 се предвижда за тия случаи наказание строг тъмничен затвор до 5 години.

Умишлените палежи или повреждания на държавните или кооперативни имуществата се вършат обикновено от класовия враг. По непредпазливост обаче те могат да бъдат извършени и от трудещи се, които не са всякога осторожни и не полагат достатъчно внимание и грижи и със своето нехайство причиняват големи щети. Трудещите се трябва да привикнат към внимателно отнасяне, към предвидливост, за да се осигури запазването на държавната и кооперативната собственост. Санкцията в случая се оправдава като предупредителна мярка.

Предвид на особената опасност от всички изброени престъпления, законопроекта възлага като задължение на всеки гражданин, който знае, че е извършено някое от тия престъпления, да съобщи на властта. Несъобщаването на властта е престъпление, защото то е в същност прикриване на престъпника.

За умишлените посегателства върху държавната или кооперативната собственост законопроекта предвижда да се налага наказание и конфискация на част или цялото имущество на виновния.

Всички дела, образувани по казаните по-горе престъпления, трябва да се разглеждат бързо, за да бъде наказанието почувствувано и последиците му да се отразят благотворно в средната общественост. Затова в чл. 9 се предвижда тия дела да се гледат по реда на бързите производства, предвидени в книга VI, глава II, от Закона за наказателното съдопроизводство.

Това са в общи черти разпоредбите на законопроекта.

Нашата държавна и кооперативна собственост се разраства и крепне непрекъснато. Темпът на този растеж е непознат на капиталистическото стопанство. Ние овладяваме и изграждаме нашата индустрия, земеделие и транспорт с постоянната братска и неограничена помощ на великия Съветски съюз. Ние трябва да бдим особено много за нейното запазване. Класовият враг използва всички случаи, за да посегне на тази собственост, знаейки, че по този начин той пречи и забавя построяването на социализма в нашата страна. Той макар и повален, не е още сразен напълно и унищожен. Срещу неговите престъпни прояви трябва да се вземат надлежни мерки. Предлаганият законопроект дава оръжие в ръцете на държавата за борба против тия врагове. Тази борба не е по-малко важна от борбата против шпионите и изменниците. Другарят Сталин казва: «Когато уловят шпионина или изменника, негодуванието на общественото не знае граници, то иска разстрел, а когато крадецът работи пред очите на всички и разхищава държавното благо, околната публика се ограничава с добродушни насмешки... А между това явно е, че крадецът, който разхищава народното благо, е също така шпионин и предател, ако не нещо повече. Борбата с крадбата като едно от средствата за запазване на нашите спестявания от разхищения — ето задачата.»

Аз тук ще ви приведа и един друг цитат, който и др. Минчо Нейчев приведе. Сталин казва също така: «Основата на социалистическия строй е обществената собственост, така както частната собственост е основа на капитализма. Ако капитализмът провъзгласи частната собственост за свещена и неприкосновена и с това укрепваше капиталистическия строй, то ние (комунистите) още повече сме длъжни да провъзгласим обществената собственост за свещена и неприкосновена, за да засилим новите социалистически стопански форми във всички области на производството и търговията.»

Всички строители на социализма в нашата страна, на които е поверена държавна и кооперативна собственост, трябва да удвоят своята бдителност за запазване на тази собственост. Към това задължава и предлаганият законопроект.

Този законопроект, като се внедри в съзнанието на трудещите се, ще възпита същите към внимание и бдителност над социалистическа собственост. (Ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 14 от Правилника за вътрешния ред на Народното събрание, законопроекта може да бъде гласуван изцяло или член по член. Бюрото на Събраниято, поради особената важност на този законопроект, предлага той да бъде гласуван член по член. Има ли други предложения? — Няма.

Полагам на гласуване. Който е законопроекта да бъде гласуван така, както предлага Бюрото на Народното събрание, а именно член по член, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се.

Моля докладчикът на законодателната комисия да прочете законопроекта. (Докладчикът Георги Кулишев докладва последователно заглавието на законопроекта и членове 1 до 10 вкл., които се гласуваха и приеха по отделно без изменение.) Другарки и другари народни представители! С това първата точка от дневния ред е свършена.

От Бюрото има предложение да бъде пререпен дневният ред по следния начин: точка втора да сложим между точки пета и шеста. Останалите точки от дневния ред си остават така, както са в гласувания дневен ред.

Който от другарите народни представители е съгласен да бъде пререпен така дневният ред, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към разглеждане на

Законпроектът за създаване на Фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството.

Тъй като от по-предното заседание законпроектът беше върнат на законодателната комисия, има думата докладчикът на законодателната комисия др. Георги Михайлов Добрев.

Докладчик Георги Михайлов Добрев: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия отново и основно се занимава със законпроекта, който при миналото му разглеждане в Народното събрание бе върнат за ново обсъждане и уточняване в законодателната комисия.

Понеже в законпроекта се наложила цяла редица допълнения и редакционни поправки, комисията предлага законпроектът в новата му редакция да бъде прочетен от докладчика на комисията пред Народното събрание и в тоя му вид обсъден от последното: (Чете)

«МОТИВИ

към законпроекта за създаване на Фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството

Другарки и другари народни представители и представители! В своята творческа дейност Съюзът на българските писатели, на художниците в България и на композиторите, музиколозите и концертиращите артисти имат нужда от известна материална база, за да имат възможност да оказват осезаема материална помощ на своите членове в процеса на тяхната творческа работа, да се грижат за подобряване на тяхното материално-битово положение, за тяхното издигане на по-високо художествено и идейно ниво.

Такава материална база би могло да се осигури, ако при съюзите на българските писатели, художниците в България, композиторите, музиколозите и концертиращите артисти се създаде фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството с качество на юридическа личност. Чрез създаването на единен фонд, с три подметки — за творческо подпомагане на писателите, за творческо подпомагане на художниците и за творческо подпомагане на композиторите, музиколозите и концертиращите артисти, значително биха се намалили административните разходи. В предлагания законпроект са развити основните положения, като подробностите ще бъдат уредени в устава на фонда, одобрен от Министерския съвет. При набиране на средства за фонда, като основни приходоизточници се набелязват такива от стопанска дейност, развивана от същия или известни отчисления от следващите се хонорари от авторско право на писателите, художниците, композиторите. Приходоизточници от публичноправен характер са несравнимо по-малко от останалите приходоизточници.

С оглед на поставената цел — материално подпомагане на писателите, художниците и композиторите — в законпроекта се предвижда освобождаване от данъци имотите, придобити от фонда на каквото и да е основание.

Моля, като разгледате настоящия законпроект, ако го одобрите, да го гласувате и приемете.

Председател на Комитета за наука, изкуство и култура:

С. Гановски»

Минавам към четене на законпроекта в новата му редакция: (Чете)

«ЗАКОНПРОЕКТ

за създаване на Фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството

Чл. 1. Създава се при Съюза на българските писатели, при Съюза на художниците в България и при Съюза на композиторите, музиколозите и концертиращите артисти «Фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството».

Фондът е юридическа личност със седалище в гр. София. При него се откриват три сметки: 1) сметка «Творческо подпомагане на писателите»; 2) сметка «Творческо подпомагане на художниците»; 3) сметка «Творческо подпомагане на композиторите, музиколозите и концертиращите артисти».

Чл. 2. На фонда се възлагат следните задачи:

а) да съдейства на членовете си за реализиране на техните творчески задачи и за издигането им на по-високо идейно и художествено равнище;

б) да съдейства на членовете си за културно-битовото и здравното им обслужване;

в) да ги подпомага материално.

Чл. 3. Фондът — сметка «Творческо подпомагане на писателите» набира средствата си от следните източници:

а) встъпителни и редовни членски вноски в размер, определен от управителния съвет на фонда и утвърден от Президиума на Съюза на българските писатели;

б) от авторите — 5% върху следувания се хонорар за изпълняване техните пиеси в театрите, а от Българска кинематография — 5% върху следувания се за сценарните хонорари;

в) вноски и отчисления от издателствата в размер на 3% върху продажната цена на всички издадени в страната художествени — оригинални и преводни литературни произведения и произведения на литературната теория, история и критика.

Тези вноски и отчисления се изплащат на фонда от издателствата в месечен срок от излизането на книгата от печат и остават за сметка на издателството без увеличаване цената на изданията;

г) 2% върху следувания се на авторите брутни хонорари, които фондът получава служебно от името и за сметка на своите членове в страната и чужбина, а също така и от името и за сметка на чуждите автори, чиито произведения се издават в страната, изпълняват се на сцените на театрите, преработват се на сценарии и пр.

Дължимите на фонда при тези случаи суми се внасят без покана по сметка на същия с обозначение в полза на кого се внасят и на какво основание в месечен срок от деня на изискуемостта им. В този срок членовете на фонда, а също и чуждите автори, за дължимите им в страната хонорари, могат да получат хонорара си направо от дължника, като последният в такъв случай удържа и внася служебно до края на всеки месец следувания се в полза на фонда 2% върху дължимия хонорар. Ако дължникът (издателство, редакция, театър и пр.) не внесе в казания срок дължимите към фонда суми, плаща на последния глоба в размер на 1% месечно за закъснението;

д) приходи от свои предприятия, представления и други прояви;

е) приходи от собствени имоти и влогове;

ж) дарения и завещания;

з) приходи от авторско право, откупено или придобито на друго основание, и

и) други постъпления.

Чл. 4. Фондът — сметка «Творческо подпомагане на художниците» набира средствата си от следните източници:

а) встъпителни и редовни членски вноски в размер, определен от управителния съвет на фонда;

б) 5% върху хонорарите на всички откупени художествени произведения, хонорувана художествена работа, премии по художествени конкурси и от авторско право;

в) доходите от работилниците, обществените ателиета и имуществата, които притежава фондът, както и от мероприятията, осъществявани от и чрез него;

г) от издаването и разпространението на художествени произведения на изищните и приложни изкуства и техни репродукции, като изключителното право в това отношение принадлежи само на фонда;

д) 2% върху постъпващата стойност на разпространяваната в страната, по създадени или подобрени със съдействието на фонда художествени образци, продукция: на стъкларската, порцелановата, керамичната индустрия, резбарството, везбата; при десиначията на вълнени, памучни, копринени тъкани и кожа; на гравьорството върху дърво и метал, цизилярството, бижутерията, художествения амбалаж, производството на детски играчки;

от художественото оформяване на театрални постановки, на печатни художествени издания и др.

За обезпечаване навременното и качествено изпълнение на посочените образци оригинали фондът обезпечава свои майстерски (ателиета), които служат същевременно и за обучение на нови художнически кадри.

Художествените съвети при държавните индустриални обединения, театри, книгоиздателства и други институти се задължават да търсят единствено съдействието на фонда за изработването на необходимите за тяхната продукция проекти, модели, декори, щанди и др.

Редът и начинът на внасянето на тоя приход ще се уреди в устава на фонда, одобрен от Министерския съвет.

Чл. 5. Фондът — сметка «Творческо подпомагане на композиторите, музиколозите и концертиращите артисти» набира средствата си от следните източници:

а) встъпителни и редовни членски вноски в размер, определен от управителния съвет на фонда;

б) приходи от уреждани от фонда концерти;

в) 2% върху брутният хонорар, който фондът получава служебно от името и за сметка на своите членове, а когато последните получават направо своите хонорари, същият процент се удържа от дължника (издателство и пр.) и се внася служебно в полза на фонда, и то до края на всеки месец. За невнесените суми в казания срок се плаща на фонда глоба в размер 1% месечно за закъснението;

г) по 1 лев на всеки продаден билет за оперни и оперетни представления, концерти (включително и тия на чуждите артисти), музикални продукции;

д) по 0.10 лева на всеки вхожден билет за кинопредставление;

е) такси от всички заведения, ресторанти, барове и др., в които има оркестър, при размери, както следва: за градовете София, Пловдив, Сталин, Бургас, Русе и всички курортни центрове (за последните само през курортния сезон) по 500 лв. дневно, а за всички останали населени места — по 200 лева дневно;

ж) субсидии от държавата;

з) приходи от имоти и предприятия на фонда, дарения, помощи и други непредвидени.

Чл. 6. Имотите на фонда се освобождават от всякакви данъци, такси и налози.

Чл. 7. Членуването във фонда, неговото управление и всички други подробности във връзка с него ще бъдат уредени в

устава, одобрен от Министерския съвет по доклад на председателя на Комитета за наука, изкуство и култура.»

В чл. 1 в названието на Съюза на композиторите, музиколозите и концертиращите артисти са прибавени последните думи, които в първия законопроект бяха изпуснати. Втората алинея от същия член си остава същата, като в края на точка трета са добавени думите «и концертиращите артисти».

Чл. 2, който определя задачите на фонда, си остава същият, както беше във внесенния в Народното събрание законопроект, без изменение.

Чл. 3 е претърпял редакционни поправки и съществени допълнения.

Чл. 4 също така е претърпял значителни редакционни поправки и съществени допълнения.

Същото се отнася и за чл. 5.

Старият чл. 6 става чл. 7 в новия текст на закона.

Новият чл. 6 гласи: «Имотите на фонда се освобождават от всякакви данъци, такси и налози.»

Този текст на закона, в тази му редакция, в която ви го докладвах, е надлежно съгласуван и законодателната комисия, след подробно обсъждане, прие предложената нова редакция единодушно и моли законопроектът да бъде приет и гласуван от Народното събрание.

Председател Фердинанд Козовски: По законопроекта са се изказали двама души. Нови записани няма. Ето защо преминаваме към неговото гласуване.

Съгласно чл. 14 от Правилника Събранието решава дали законопроектът да бъде гласуван изцяло, или член по член. Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло.

Има ли други предложения? — Няма. Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Полагам на гласуване законопроекта за създаване на фонд за творческо подпомагане на работниците по изкуството. Който от другарите народни представители е съгласен да бъде приет този законопроект така, както изменен го предлага законодателната комисия, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите.

Има думата секретарят Георги Христов Арачийски да прочете законопроекта.

Секретар Георги Арачийски: (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите

Другари народни представители и представительки! С чл. 7, ал. 1, на Димитровската конституция всички гори в страната се обявиха за държавна собственост. В ал. II на същия член се предвижда особен закон, който да уреди ползуването на горите от населението.

През м. март 1948 г. се гласува Законът за стопанисване и ползуване на горите. С този закон се урежда стопанисването и ползуването на горите при новосъздаденото положение на единна горска собственост, но същевременно се допуснаха известни отстъпления от духа на Конституцията, които тогава се прецениха като наложителни, а именно:

1. Въпреки общата държавна горска собственост, с чл. 2 се предостави ползуването на горски имоти:

а) на собствениците на гори, признати за земеделски стопани по Закона за трудовата поземлена собственост — до 50 декара в землищата на полските и до 100 декара в землищата на горско-полските и чисто горските селища, и

б) на собствениците на гори, непризнати за земеделски стопани, до 30, респективно до 60 декара.

Същевременно се предвижда ползуването на частните гори да става по реда на Закона за собствеността и стопанисването на частните гори, т. е. като се обособят в общи горско-стопански единици, които да се устроят като едно стопанско цяло с общ стопански план и общо годишно ползуване.

2. В чл. 5 се предвижда общинските народни съвети, манастирите и другите обществени учреждения да получават съответния чист приход (такси на корен от главни и второстепенни продукти) от досегашните техни горски имоти.

Според статистическите данни от 1946 г. броят на частните горовладелци е кръгло 454 700, с 5 150 000 декара гори, разпокъсани на 636 000 отделни парчета.

От посочените горовладелци 450 000 притежават от 1 до 50 декара гори, разпокъсани в 628 000 отделни парчета, а 4000 горовладелци притежават над 50 декара.

За да могат тези маломерни и разпокъсани частни горички действително да се ползват правилно, както предвижда Законът за стопанисване и ползуване на горите, необходимо е те да се обособят в общи горско-стопански единици и реалното владение да се превърне в идеално, за да могат правоползувателите (бившите собственици) да получават съответна част от чистия приход пропорционално на идеалната им част.

При прилагане на Закона за стопанисване и ползуване на горите се установи, че обособяването на частните гори в общи горско-стопански единици върви много бавно, а превръщането

на реалното владение в идеално е в самото си начало и за окончателното привършване на тая работа са необходими най-малко 10 години.

До окончателното превръщане на реалното владение в идеално ползуването от частните гори ще става по досегашния ред, т. е. поединично в десетки хиляди сечища.

При това положение ползуването от тези гори мъчно се поддава на контрол. Опазването на младите сечища е почти невъзможно, а за правилно стопанисване не може и да се мисли.

Правоползувателите живеят с мисълта, че ще бъдат лишени от правото на ползуване и бързат да отсекаят всичко, което е останало в бившите им гори.

Правото на ползуване на частните горовладелци върху бившите им гори се явява като сериозна пречка за правилното и цялостно уреждане на горското ни стопанство, с оглед задоволяване нуждите от строителни материали, дърва за огрев и други горски продукти.

Чистият приход, който горовладелците ще получат от бившите си гори, след като реалното владение се превърне в идеално, представлява един нетрудов доход, т. е. годишна рента, изчислението и разпределението на която представлява огромна работа, като се има предвид големият брой на горовладелците.

При това положение налага се да се отнеме правото на ползуване на частните горовладелци от бившите им гори, като се замени с еднократно обезщетение.

Бившите общински гори у нас са 18 630 000 декара, а манастирските и църковните 370 000 декара.

При гласуването на Закона за стопанисване и ползуване на горите се налагаше да се предвиди общините и други обществени учреждения да получават чистия приход от бившите си гори, понеже на него те изграждаха своите бюджети. Днес обаче, когато имаме единен бюджет, получаването на чистия приход от горите от страна на общините не е необходимо.

От друга страна, при сливането на всички гори в един общ държавен фонд става заличаване на старите собственически граници и установяването на бившата горска собственост и чистия приход от нея представлява мъчна и излишна работа.

Получаването от страна на общините на чистия приход от бившите им гори подхранва в народните съвети желанието за спорове за гори, въпреки категоричните постановления на Конституцията, че горите са държавна собственост.

С предлагания законопроект се премахва предвиденото в Закона за стопанисване и ползуване на горите ползуване за частните стопани от бившите им гори, като това ползуване се заменя с еднократно обезщетение.

С това се дава възможност 5 000 000 декара частни гори действително да се слеят с общия държавен горски фонд и да се подложат на парвильно стопанисване и ползуване, което ще има за последица подобряване на тяхното състояние и увеличаване на добива от тях.

В същия закон се премахва и получаването от страна на общините и други обществени учреждения чистия приход от бившите им гори. С това ще се постигне едно правилно, централно разпределение на приходите от горите. Ще се ликвидират нескончаемите спорове между общините за гори.

Най-сетне ще се даде възможност ползуването на местното население от горите да става действително според неговите нужди, независимо от бившата собственост и владение.

Като излагам горното, моля, другари народни представители и представители, да подобрите чрез гласуване законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите.

Министър на горите: Г. Попов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите

§ 1. Чл. чл. 2, 5, 7, 12 и 15 се отменят.

§ 2. Чл. 3, без забележката, се изменя така:

«Всички горски имоти и стопанските сгради и съоръжения в тях, свързани със стопанисването на горите, се стопанисват и ползват от Министерството на горите, респективно от създадените към него предприятия на самоиздръжка.

Общинските народни съвети, манастирите и другите обществени учреждения получават чистия приход от досегашните техни горски имоти, постъпили до 1 януари 1951 г.»

§ 3. Чл. 8 се изменя така:

«Бившите частни собственици на горски имоти получават обезщетение за тези имоти и за стопанските сгради, които се намират в тях.»

§ 4. В чл. 9, след ал. I, се прибавя нова алинея със следното съдържание:

«Оценката на стопанските сгради става по реда, посочен в Закона за държавните имоти.»

Председател Фердинанд Козовски: Има думата докладчикът на законодателната комисия народният представител др. Никола Джанков.

Докладчик Никола Джанков: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия предлага законопроектът да се приеме така, както е предложен от Министерския съвет, и моли той да бъде гласуван от Народното събрание.

Председател Фердинанд Козовски: По законопроекта са записани да говорят от името на Българската комунистическа

партия Борис Вапцаров и от името на Българския земеделски народен съюз Никола Велев.

Има думата народният представител др. Борис Вапцаров.

Борис Вапцаров: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Представеният законопроект за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите представлява много навременна и необходима мярка за окончателното уреждане и поставяне на социалистически основи експлоатацията и цялостното стопанисване на нашите гори.

Нашите гори, които представляват огромно национално богатство, преди 9 септември бяха подхвърлени на жестока и безпланова експлоатация и бяха обект на хищнически търговски спекулативен капитал. Едрите търговци и индустриалци на дървен материал с най-различни средства на гърба на труда се горско население натрупваха несметни печалби. Големите богатства на горите ползуваха само те, а на трудещото се население оставаше непосилният труд и правото да споделя с гората своите черни неволи. Още преди 9 септември трудещото се горско население водеше активна борба с капиталистите за извоюване известни блага от експлоатацията на горите. Горското население и създаваните от него трудово-горски производствени кооперации представляваха прекрасна база за борба против капитализма и фашизма у нас.

Победата на 9 септември, извоювана благодарение на решаващата помощ на Съветския съюз и неговата непобедима армия, тури край на жестоката експлоатация, на която бяха подхвърлени трудещите се у нас. Господар на всички богатства в страната стана народът — станаха трудещите се.

Съгласно чл. 7, алинея I, от Димитровската конституция всички гори, горски пасбища и други горски земи станаха държавна, т. е. общонародна собственост. С това се сложи началото на пълно обществено владение на всички гори у нас, което отговаря напълно на духа и изискванията на социалистическото строителство.

Както е казано в мотивите към законопроекта, съгласно Конституцията, трябваше да се изработи специален закон, който да уреди ползуването на горите от населението. Такъв закон беше създаден през месец март 1948 г. В този закон бяха допълнени известни празноти, които се отнасяха главно до следното:

Съгласно чл. 2 от Закона за стопанисване и ползуване на горите, се предоставяха за ползуване от собствениците от 30 до 100 декара гори съобразно местонахождението и професията на горовладелците. На собствениците на гори — земеделски стопани, се предоставяха за ползуване за горските райони до 100 декара и за полските до 50 декара, а на собственици, които не са земеделски стопани, за горските райони до 60 декара, а за полските до 30 декара. Такова ползуване на собствениците беше именно едно несъответствие с духа на социалистическото строителство, което за тогава беше необходимо и за времето си изигра положителна роля. Сега обаче, когато нашата страна преминава все повече на пътя на плановото социалистическо строителство, когато индустрията е национализирана и преминава в ръцете на трудещите се, когато селското стопанство бързо крачи към пълно коопериране, сега стопанисването и ползуването на горите от частни лица и обществени организации представлява известна пречка за по-правилното и справедливо ползуване и стопанисване на горите. Необходимо е да се внесе известно подобрене в закона, за да може да отговаря той на нуждите на сегашното време. Засега у нас има около 454 700 горовладелци, които притежават около 5 150 000 декара гори, които са разпръснати в 628 000 отделни парчета. Огромното болшинство от тях горовладелци — 450 000, притежават от 1 до 50 декара гори. Такова голямо разпокъсване на горите прави невъзможна тяхната правилна и цялостна експлоатация и полгането грижи за тяхното стопанисване. Затова законът предвижда да се обособят всички разпокъсани парчета в общи горски стопански единици, наречени горски ревири, и по такъв начин реалното владение на бившите собственици да се превърне в идеално. Образоването обаче на тези общи горски единици, предвидени в досегашния закон, на практика вървя толкова бавно, че той процес едва ли би се завършил в 10 години. С новия закон се обезпечават бързото и правилно разрешаване на въпроса.

В настоящия момент цялата площ на държавните гори в страната се стопанисва само от 240 до 250 държавни горски стопанства, а останалата площ от 5 000 000 декара е разделена на 628 000 стопанства, които същевременно разкъсват гората на същия брой отделни сечища. При досегашния закон се създават условия за неравномерна и вредна експлоатация, която е в ущърб на цялостния фонд на нашите гори, а оттам в ущърб и на народното стопанство, в ущърб и на самите трудещи се у нас. Досегашните горовладелци гледат на владенията от тях гора като на нещо временно и се стремят да вземат от нея колкото се може повече. Това създава условия за контрабандиране на дървени материали, за спекулация с него, от което някои нетрудови елементи печелят големи доходи, вследствие на което още по-жестоко и грабителски експлоатират гората. Затова нарушенията се правят не само в районите, владени от отделни горовладелци, но и в самите държавни гори, които са в състояние с първите. Само през 1949 г. са построени над 50 000 къщи, и то без планове, предимно от кулашки елементи, които са се ползували от дървен материал, доставен от тези гори. Ако те останат по-дълго време в сегашните правоуползва-

тели, то това богатство в непродължително време ще изчезне. Тези гори неминуемо ще бъдат унищожени. Ние имаме вече множество доказателства за това. Ако погледнем на географската карта на Огражден ще видим, че там всичко е залесено. И действително преди 30 години там е имало прекрасни гори. Днес обаче горите там са на изчезване, почти не съществуват, благодарение на хищническата експлоатация и липса на каквито и да било грижи за доброто стопанисване на горите. Подобна е участва и на много бивши частни гори, сега дадени за правоуползуване на отделни частни и манастирски стопанства. Такива опустошени гори ние виждаме, от Ботевград към Враца, между Тетевен и Троян, около Ловеч, около Елена и пр. Цели склонове на Стара планина сега приличат на плешива глава, благодарение на лошата експлоатация. Досегашният начин на владение на горите все още често става причина за ожесточени спорове между отделни села за синури, които спорове често завършват трагично. Такива спорове увличат цели села заедно с техните ръководители. Губят се много сили и време за разрешаването на подобни спорове, отклоняват трудещите се от актуалните въпроси на социалистическото строителство и се заангажирват в празни спорове, каквито съществуват между селата Драгичице и Велица, Разложко, Батак и Ракитово, Брациговс и Равнец и много други. Споровете се водят главно за това, кой да вземе тарифните суми от сечищата. С предлагания законопроект ще се тури край както на пакостната експлоатация, така и на множество безполезни спорове.

Законопроектът предвижда справедливо обезщетение за горовладелците, на които ще бъде отнето правоуползуването.

Другарки и другари народни представители! Предлаганият законопроект има за цел окончателно да уреди въпроса за ползуването на горите в духа на Димитровската конституция. С неговото приемане нашите гори ще се предпазят от хищническа експлоатация. Ще се положат повече грижи за тяхното стопанисване и подновяване. Нашият горски фонд ще се увеличи и ще стане единен. Ще се пресекат много спекулации и местни настроения. Това е в интерес не само на нашето горско стопанство, но и на нашето земеделие, за подобрене на климата, за увеличение на водния резерв, за ограничение на пороизщата, за увеличение фонда на нашата дървесина, така необходим за социалистическото строителство.

Ето защо от името на парламентарната група на Българската комунистическа партия заявявам, че ние одобряваме законопроекта и ще гласуваме единодушно за него.

Председател Фердинанд Козовски: Има думата народният представител др. Никола Велев.

Никола Велев: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Пред нас е поставен законопроектът за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите, който закон се явява като крайна необходимост днес, когато се намираме в едно огромно строителство по всички стопански сектори и отрасли в нашата Народна република България за изграждането на социализма. Така изготвеният законопроект ще ни даде сигурната гаранция и основа, върху която ще легне нашето горско стопанство при една цялостна плановост в стопанисването и ползуването на нашите гори.

Съгласно чл. 7, алинея I, на Конституцията от 1947 г., всички гори в страната се обявиха за държавна собственост и в духа на алинея II от същия член през м. март на 1948 г. се гласува Законът за стопанисване и ползуване на горите, в който се допуснаха известни отстъпления от Конституцията, които тогава се прецениха като наложителни. В този закон, съгласно чл. 2, се предостави ползуването на горски имоти:

- а) на собствениците на гори, признати за земеделски стопани по Закона за трудовата поземелна собственост — до 50 декара в землищата на полските и до 100 декара в землищата на горско-полските и чисто горските селища, и
- б) на собствениците на гори, непризнати за земеделски стопани — до 30 декара, респ. до 60 декара.

Съгласно чл. 5 от този закон, общинските народни съвети, манастирите и другите обществени учреждения получават съответния чист приход (такси на корен) от досегашните техни горски имоти.

Частните гори в нашата страна представляват 5 150 000 декара, при кръгло 454 700 горовладелци и на 632 000 отделни парчета площи. Преобладават горовладелците с притежания на площи от един до 50 декара — 628 000 отделни парчета.

Тази огромна разпокъсаност на частните гори в нашата страна е била проблем почти неразрешим с оглед на едно правилно и рационално стопанисване и последиците от ползуването в тези гори са катастрофални и тежки за нашето народно стопанство. Нашето младо горско стопанство, което сега се изгражда на ясно определени социалистически основи, действително на дело ще може да се осъществи само ако се проведе една цялостна плановост в стопанисване на всички гори в нашата Народна република, което нещо се урежда в настоящия законопроект. Смыслът на чл. 7 от нашата Димитровска конституция е ясен и това идва да ни подсказва, какво огромно национално богатство представляват нашите гори и как трябва да се уреди тяхното стопанисване с оглед те да дават максималния принос на благоденствие и заздравяване на народното ни стопанство.

§ 2 от настоящия законопроект гласи: «Всички горски имоти и стопанските сгради и съоръжения в тях, свързани със стопанисване на горите, се стопанисват и ползват от Министерството

на горите, респ. от създадените към него предприятия на самоиздръжка», а § 3 — «Бившите частни собственици на горски имоти получават обезщетение за тези имоти и за стопанските сгради, които се намират в тях.»

Съвсем ясно, това са основни изменения на закона от 1948 г. и именно това е главната предпоставка, която разкрива пред нас бъдещите перспективи за цялостно, планово, разумно и рационално стопанисване и ползуване на едно от нашите най-големи природни богатства, каквито са горите.

Досегашната система на ползуване на частните гори, както се подчерта, е повече от гибелна и днес, когато ние сме поели историческата отговорност и сме отдали всички сили и средства за постигане на народното благоденствие по пътя на строящия се социализъм, трябва да намерим истинския път, по който ще тръгне нашето народно горско стопанство — път, който се посочва вече с настоящия законопроект.

Вземимостното и хищническо, иде казва, унищожение на горите в миналото, през време на кървавите фашистки правителства, когато капиталисти, банкери и частни търговци до последния предел, по най-безотговорен начин изсмукваха и последните жизнени сокове от нашите гори, е дало своето пагубно отражение, особено в частните гори. Имаме достатъчно примери на такова едно капиталистическо грабителство и унищожение на гори, каквото е напр. Искърското дефиле и още много други такива места в нашата страна, където тузове-търговци, ръководени само от своя личен карьеристичен егоизъм, са съсипали хиляди декари гори и с това са нанесли непоправими щети на нашето народно стопанство.

Разглежданият законопроект, другарки и другари народни представители, дава широката възможност да се положи основата на едно истинско, социалистическо горско стопанство, цялостно във своя вид. Присъединяването на частните гори към държавните се поставя под знака на една обща народна плановост, общо стопанисване, общо ползуване, което обстоятелство ще доведе до по-голяма рентабилност на нашите гори, увеличаване на техния прираст, подобрене и възобновяване на devastираните и заклеветели гори, въобще подобрене на тяхното състояние. Дава се възможност на българските лесовъди да развият своите познания и опити — на дело да осъществят лесовъдството, особено днес, когато ние се учим и черпим опити от великата страна на социализма — Съветския съюз, където се направиха цели преобразования в областта на растителността по доказаната теория на Мичурин и неговия последовател днес — Лисенко. Ние сме щастливи, наистина, че благодарение на положителната съветска наука и в областта на горското дело се учим от нея, получаваме голяма помощ и българските лесовъди действително ще оправдаят доверието, което нашето народно правителство им е дало, и ще осъществят на дело изграждането на едно здраво социалистическо горско стопанство, което ще допринася за засилване на нашето народно стопанство. Чрез цялостното стопанисване на всички гори в нашата Народна република се полага основата на нашето народно стопанство; ще се подсилят за същото всички нужди от дървени строителни материали, дърва за огрев, минни подпори за нашите минни, траверси за железниците ни, дървени въглища и въобще всички други горски продукти, които са легнали в основата на 5-годишния стопански план.

С новите изменения в действащия закон се пресичат вековни жадни и постоянни погледи на алчните народни врагове, вредители и кулаци на село, към трупане на незаконни богатства чрез разхищителното ползуване от частните гори. При буржоазно-капиталистическия строй, при който девизът е «частната собственост е свещена», се нанасяха грамадни щети на народното стопанство с безотговорното и за лични частни сметки обогатяване, за сметка на общото, народното, държавното. При народно-демократичния и на социалистическия основен строй природните и национални блага трябва да бъдат притежание и в ръцете на общия колектив — широките трудови народни маси. При социалистическия строй обществената собственост е свещена и неприкосновена, защото тя съдържа всички онези форми и предпоставки, които са основата на народното благоденствие, основа със социалистическо съдържание. С премахването на частната собственост на горите, същите преминават към общия държавен фонд, се постига едно единно цяло — общонародна собственост на горите при цялостно стопанисване и ползуване, при едно общо народно социалистическо горско дело.

Чрез общото правилно стопанисване и рационално ползуване на всички гори в нашата страна се подсилят редица важни мероприятия, поставени за изпълнение от Българската комунистическа партия и правителството на Отечествения фронт. При тази плановост в горското стопанство нашите язовири ще бъдат подсилени по стръмните планински склонове с жива горска растителност и гарантиране на постоянни водни дебити; чрез общите планови залесителни мероприятия ще се ликвидира с нерентабилните пустеещи почви, съществуващи сега, ще се укротят стихийните поройни води, свличанията на цели земи пластове, наносите и затрупванията на железопътни линии, шосета и пр.; чрез тази обща плановост в нашето горско стопанство ще се подсилят и нашето народно земеделие, защото от състоянието на горите в планините зависи земеделието в равнините.

И на края, другарки и другари народни представители, пред нас стои огромната за изпълнение задача — създаване на полезащитни пояси. Във великия Съветски съюз това дело е приложено вече в грамадни размери и с право учителят и въз-

дът на цялото прогресивно човечество другарят Сталин казва: «И засуку победим.» Да, ние имаме вече и у нас възможността да се борим със сушата, да я победим и ще я победим, защото новият закон предлага общо цялостно стопанисване на всички гори и още по-важното — нас ни учат, помагат и напътствуват съветските лесовъди, съветските учени, съветската наука.

Под ръководството на Българската комунистическа партия и нейния Централен комитет начело с нашия любим министър-председател, др. Вълко Червенков, ние ще положим още по-големи усилия не само за преуспяване на нашето горско стопанство, но изобщо за заздравяване на народното ни стопанство по пътя на строящия се социализъм.

Това още повече ни вдъхновява и импулсира към нови трудови постижения, защото се учим, защото ни помага, защото ни напътствува великият Съветски съюз и нашият учител, баща и вожд великият Сталин.

От името на парламентарната група при Българския земеделски народен съюз заявявам, че ще гласуваме за законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите така, както е предложен от законодателната комисия. (Ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: Съгласно чл. 14 от Правилника, Събранието решава дали законопроектът да бъде гласуван изцяло или член по член.

Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Полагам на гласуване предложението на Бюрото. Който е съгласен с това предложение на Бюрото, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Полагам на гласуване законопроекта за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите.

Който от другарите и другарите народни представители е съгласен да бъде приет законопроектът за изменение и допълнение на Закона за стопанисване и ползуване на горите, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

Предложение за избиране на съдии за Върховния съд на Народната република.

Има думата дежурният секретар да прочете предложението.

Секретар Крум Терзиев: (Чете)

«МОТИВИ

към проекторешението за избиране на съдии за Върховния съд на Народната република

Уважаеми народни представители! Във Върховния съд на Народната република понастоящем има вакантни места за членове-съдии. Все още големият брой на висшите дела от една страна и от друга — ежедневните постъпления на нови дела, налагат попълването на състава на съда. Само с пълен състав Върховният съд ще може успешно да се справи със задачите си: да ликвидира изостаналите висши дела, а също така и своевременно и бързо да разглежда новопостъпващите дела и преди всичко тези по престъпленията пряко насочени срещу изграждането и укрепването на социализма в нашата страна. Бързото и навременно решаване особено на последната категория дела е повече от необходимо.

Поради това следва да се изберат членове-съдии за попълване на вакантните места по посоченото проекторешение.

Като излагам това, моля, съгласно чл. 61 от Конституцията на Народната република и чл. 9, ал. III, от Закона за устройството на народните съдилища, да вземете съответно решение.

София, 9 септември 1950 г.

Министър на правосъдието: **Р. Найденов**

РЕШЕНИЕ

за избиране на съдии за Върховния съд на Народната република

Съгласно чл. 61 от Конституцията на Народната република България и чл. 9, ал. III, от Закона за устройството на народните съдилища избират се за членове-съдии на Върховния съд следните лица:

1. Найденов Христов Малеев — подпредседател на Софийския окръжен съд.
2. Илия Данев Събев — председател на Русенския окръжен съд.
3. Асен Атанасов Въжаров — председател на Бургаския окръжен съд.
4. др. Кръстю Василев Златарев — председател на Ямболския окръжен съд.
5. Никола Ангелов Манчев — съветник при Държавната планова комисия.
6. Ангел Иванов Найденов — адвокат от гр. Враца.»

Председател Фердинанд Козовски: По предложението няма записани.

Полагам на гласуване предложението на министъра на правосъдието за избиране на съдии за Върховния съд на Народната република съгласно чл. 61 от Конституцията на Народната република България и чл. 9, ал. III, от Закона за устройството на народните съдилища.

Който е съгласен да бъде избран за член-съдия на Върховния съд Найденов Христов Малеев, подпредседател на Софийския

окръжен съд, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който е съгласен да бъде избран за член-съдия на Върховния съд Илия Данев Събев, председател на Русенския окръжен съд, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който е съгласен да бъде избран за член-съдия на Върховния съд Асен Атанасов Вълков, председател на Бургаския окръжен съд, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който е съгласен да бъде избран за член-съдия на Върховния съд д-р Кръстю Василев Златарев, председател на Ямболския окръжен съд, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който е съгласен да бъде избран за член-съдия на Върховния съд Никола Ангелов Манчев, съветник при Държавната планова комисия, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който е съгласен да бъде избран за член-съдия на Върховния съд Ангел Иванов Найденов, адвокат от гр. Враца, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Тази точка от дневния ред е приключена.

Премаваме към следната точка от дневния ред:

Разглеждане законопроекта за преобразуване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв.

Има думата дежурният секретар др. Георги Арачийски, за да прочете законопроекта.

Секретар Георги Арачийски: (Чете)

«МОТИВИ»

към законопроекта за преобразуване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв

Снабдяването на народното стопанство и строителството със стоки и материали, както и съхраняването и правилното разходване на държавните резерви, е от голямо значение за изпълняване на народностопанския план. Тази задача не може да се разрешава правилно в рамките на създаденото за тази цел Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет. Ръководителят на този голям сектор трябва да бъде член на Правителството, за да бъде в курса на цялата правителствена политика и да отговаря за работата си като член на Правителството.

По тези съображения трябва да се преобразува Управлението държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в самостоятелно учреждение под наименование Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв, като председател на комисията се включи в състава на Правителството.

Моля, ако Народното събрание възприеме тези съображения, да одобри приложения законопроект.

Председател на Министерския съвет: **В. Червенков**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за преобразуване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв

Чл. 1. Преобразува се Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет в Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв като самостоятелно ведомство.

Комисията за държавно снабдяване и държавен резерв се състои от председател и двама подпредседатели.

Председателят на комисията е член на Правителството.

Чл. 2. Цялото имущество на Управлението държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет, както и одобренят щат и бюджет за 1950 г. на Управлението се прехвърлят към Комисията за държавно снабдяване и държавен резерв. Служителите при Управлението преминават към Комисията за държавно снабдяване и държавен резерв без преназначаване.

Чл. 3. За устройството и задачите на Комисията за държавно снабдяване и държавен резерв се издава правилник, одобрен от Министерския съвет.

До издаване на правилника остава в сила по отношение на Комисията за държавно снабдяване и държавен резерв наредбата за задачите, устройството и функциите на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет, одобрена с 2315-то постановление на Министерския съвет от 16 август 1950 г. »

Председател Фердинанд Козовски: Има думата докладчикът на законодателната комисия др. Христо Калайджиев.

Христо Калайджиев: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия в едно от своите заседания се занимава подробно с предложението законопроект и сметна за нужно да отмени своето предложение законопроектът да бъде приет без изменение и в съгласие с другаря министър-председател направи известни малки изменения, които предлага на вашето внимание и одобрение. Те са несъществени и се отнасят главно до следното, другари:

до наименованието на института, който се създава. Свежда се Заглавието да се измени в смисъл:

«Закон за създаване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв.»

Съображения. Образуването при Министерския съвет, с постановление на същия, Управление държавно снабдяване и държавен резерв беше подведомствено учреждение на Министерския съвет. Настоящият закон цели да учреди ново ведомство за Управление държавно снабдяване и държавен резерв, което да бъде възглавявано от председател и двама подпредседатели, като председателят е член на Правителството.

Следователно законът ще носи заглавието «за създаване», а не «за преобразуване».

От друга страна комисията предлага новото ведомство да не носи името «Комисия за държавно снабдяване и държавен резерв», а да бъде наименованено «Управление държавно снабдяване и държавен резерв», както се е наричало досега, когато е било подведомствено учреждение на Министерския съвет.

Това учреждение е оперативен орган и като такъв е по-правилно да носи името «управление» вместо «комисия».

При това изменение чл. 1 от законопроекта се преработва така:

«Чл. 1. Създава се Управление държавно снабдяване и държавен резерв като самостоятелно ведомство.

Управлението държавно снабдяване и държавен резерв се състои от председател и двама подпредседатели.

Председателят на Управлението е член на Правителството.»

Чл. 2 добива следната редакция:

«Чл. 2. Цялото имущество на Управлението държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет, както и одобренят щат и бюджет за 1950 г. на Управлението се прехвърлят към новосъздаденото ведомство. Служителите при Управлението към Министерския съвет преминават без прекъсване към новосъздаденото ведомство.»

Чл. 3 добива следната редакция:

«Чл. 3. За устройството и задачите на Управлението държавно снабдяване и държавен резерв се издава правилник, одобрен от Министерския съвет.

До издаване на правилника остава в сила по отношение на Управлението държавно снабдяване и държавен резерв наредбата за задачите, устройството и функциите на Управление държавно снабдяване и държавен резерв при Министерския съвет, одобрена с 2315-то постановление на Министерския съвет от 16 август 1950 г.»

Председател Фердинанд Козовски: Понеже по законопроекта не са записани оратори, следва да преминем към гласуването му. Съгласно чл. 14 от Правилника Събранието може да реши дали законопроектът да бъде гласуван изцяло или член по член.

Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло.

Има ли друго предложение? — Няма.

Полагам на гласуване предложението на Бюрото законопроектът да бъде гласуван изцяло.

Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Полагам на гласуване законопроекта за създаване на Управление държавно снабдяване и държавен резерв.

Който от другарите и другарките е съгласен да бъде приет законопроектът с измененията и допълненията, направени от законодателната комисия, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към шеста точка от дневния ред:

Приемане оставката на члена на Президиума на Народното събрание Георги Михайлов Добрев и избиране на нов член на Президиума на Народното събрание.

Другарки и другари народни представители! В Бюрото на Народното събрание е постъпило заявление от члена на Президиума на Народното събрание Георги Михайлов Добрев със следното съдържание:

«Уважаеми другарю председател! Поради преминаването ми на работа, като подпредседател на Комитета за наука, изкуство и култура, моля да бъда освободен от обязаностите ми като член на Президиума на Народното събрание, считано от 31 октомври 1950 г. включително.

София, 1 ноември 1950 г.

С почит: **Георги Михайлов Добрев.**»

Другарки и другари народни представители! Бюрото на Народното събрание счита двете длъжности на др. Георги Михайлов Добрев — подпредседател на Комитета за наука, изкуство и култура и член на Президиума на Народното събрание, за несовместими, тъй като член на Президиума на Народното събрание не може да бъде и министър, член на Правителството. Поради това и съгласно чл. 40 от Конституцията на Народната република България Бюрото предлага на Народното събрание да бъде приета оставката на члена на Президиума на Народното събрание др. Георги Михайлов Добрев.

Който е съгласен с това предложение — да бъде приета оставката на члена на Президиума на Народното събрание др. Георги Михайлов Добрев — моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

В Бюрото на Народното събрание е постъпило предложение от парламентарните групи на Българската комунистическа партия и на Българския Земеделски народен съюз за член на Президиума на Народното събрание на мястото на подалия оставка

Георги Михайлов Добрев да бъде избран народният представител Владимир Димчев.

Има ли други предложения — Няма.

Който от народните представители е съгласен да бъде избран на мястото на подалия оставка др. Георги Михайлов Добрев народният представител др. Владимир Димчев, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля др. Димчев да си заеме мястото.

(Владимир Димчев заема мястото си.)

Преминаваме към последната точка от дневния ред:

Предложение на председателя на Министерския съвет.

Другарки и другари народни представители! До председателя на Бюрото на Народното събрание е постъпило предложение от председателя на Министерския съвет др. Вълко Червенков със следното съдържание:

«Другарю председател!

С оглед да се внесат по-нататъшни подобрения в работата на Министерския съвет предлагам, на основание чл. 40 от Конституцията на Народната република България, Народното събрание да избере:

1. Др. Георги Чанков Иванов, досегашен министър на транспорта — за подпредседател на Министерския съвет.

2. Др. Данчо Кънев Димитров, досегашен помощник-министър на транспорта — за министър на транспорта, и

3. Др. Борис Тасков Томов, досегашен началник на Управление държавно снабдяване и държавен резерв — за председател на Управление държавно снабдяване и държавен резерв, с ранг на член на Правителството.

София, 9 септември 1950 г.

Председател на Министерския съвет: **В. Червенков**

Иска ли някой думата? — Няма.

Другарки и другари народни представители! По така направеното предложение следва преди всичко да бъде освободен от длъжност др. Георги Чанков Иванов като досегашен министър на транспорта.

Който е съгласен да бъде освободен от длъжност като министър на транспорта др. Георги Чанков Иванов, моля, да вдигне

ръка. Мнозинство, приема се.

Полагам на гласуване предложението на председателя на Министерския съвет да бъде избран за подпредседател на Министерския съвет др. Георги Чанков Иванов.

Който е съгласен, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се.

Който е съгласен да бъде избран за министър на транспорта досегашният помощник-министър на транспорта др. Данчо Кънев Димитров, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се.

Който е съгласен с предложението на председателя на Министерския съвет да бъде избран за председател на Управление държавно снабдяване и държавен резерв Борис Тасков Томов, досегашен началник на същото, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се.

Моля другарите Данчо Кънев Димитров и Борис Тасков Томов да се явят, за да положат нужната клетва, а др. Георги Чанков Иванов, подпредседател на Министерския съвет, да си заеме мястото.

(Министърът на транспорта Данчо Кънев Димитров и председателят на Управление държавно снабдяване и държавен резерв Борис Тасков Томов влизат в залата.)

Моля народните представители да станат. (Всички присъстващи в залата стават.)

Моля другарите да повторят след мен клетвата. (Председателят Фердинанд Козовски чете и Данчо Кънев Димитров и Борис Тасков Томов повтарят установената от Конституцията клетва): «Кълня се в името на народа и на Народната република България, че ще им служа предано и всеотдайно, че в своята дейност като член на Правителството ще имам пред очи само общо-народните и държавните интереси, че ще спазвам строго Конституцията и законите на Народната република и ще положа всички усилия за защита на свободата и независимостта на Народната република България. Заклех се.»

Моля новите другари министри да заемат местата си. (Новите министри Данчо Кънев Димитров и Борис Тасков Томов заемат местата си.)

Другарки и другари народни представители! С това първото Народно събрание изпълни своята работа през настоящата втора редовна сесия. Поради това закривам сесията.

(Закрита в 17 ч. 35 м.)

Председател: **ФЕРДИНАНД КОЗОВСКИ**

Секретари: **ГЕОРГИ АРАЧИЙСКИ**
КРУМ ТЕРЗИЕВ

Началник на Стенографското отделение: **В. ИОНКОВ**